

Jan Grześkowiak, Zbigniew Połczyński, Małgorzata Szczepanik

Toruń. Zespół Staromiejski

Informator Archeologiczny : badania 17, 220

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FORUM
Zespół Staromiejski

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział Forum

Badania prowadzili: dr Jan Grządkowski /autor sprawozdania/
mgr Zbigniew Polczyński i mgr Małgorzata Szczepaniak.
Finansował Wydział Gospodarki Komunalnej i Wiejskiej
Urzędu Miejskiego w Turynie. Stare i Nowe Miasto,
średniowiecze.

Na zlecenie inwestora prowadzono badania nad pracami ziemnymi na terenie Zespołu Staromiejskiego, ponadto przeprowadzono prace sondażowo-zwiadowcze przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 12 i na międzymurzu wzdłuż ul. Podmurnej 1-5.

Oprócz obserwacji i eksploracji, wykonano rysunki rzutów pionowych powstałych wykopów, w kilku przypadkach także rzuty poziome, dokumentację fotograficzną oraz zebrano inwentarz ruchomy z uwzględnieniem, w miarę możliwości, stratygrafii.

Najwięcej wykopów wykonano w związku z modernizacją sieci gazowej. Wykopy te sięgały najczęściej głębokości 70-80 cm od powierzchni, a największa ich ilość i długość przypada na Nowe Miasto. Wyjątkiem tu należy wykopy wzdłuż ul. Międzyzmurze, Jęczmiennej, Prostej, Wysokiej, Szpitalnej, św. Jakuba i Woli Zamkowej. Oprócz tego udokumentowano szereg wykopów o małej powierzchni przy ul. Szewskiej, Zaulek Prosowy, Strumykowej, Mostowej, św. Ducha, Pod Krzywą Wieżą, na Pl. Armii Czerwonej i innych.

Analiza rezultatów obserwacji wykopów będzie możliwa po zgromadzeniu w przyszłości większej ilości danych. Obecnie można zauważyć, że uzyskane materiały pozwalają na korygowanie, ewentualnie uściślenie danych, dotyczących rozwoju przestrzennego Zespołu Staromiejskiego. Np. w rejonie kościoła św. Jakuba, tj. przy ul. Szpitalnej i św. Jakuba, mimo występowania warstw średniowiecznych, brak tu ceramiki z tego okresu. Wydaje się to wskazywać na mało intensywne zasiedlenie tego terenu. Podobna sytuacja jest na ul. Prostej, gdzie intensywność występowania ceramiki jest różna na różnych odcinkach. Zaś na ul. Jęczmiennej, w obrębie nawarstwień średniowiecznych, natrafiono na konstrukcje drewniane. Z racji odsłonięcia ich na małej przestrzeni, interpretacja nie jest całkowicie pewna. Może to być ślad wymoszczenia ulicy, w takim wypadku jej przebieg w średniowieczu byłby nieco inny. Jednak sąsiedztwo warstw mierzwy nie wyklucza powiązania tych konstrukcji z zabudowaniami gospodarczymi, co z kolei wskazywałoby na zupełnie inny układ przestrzenny tej części średniowiecznego Nowego Miasta.

W różnych rejonach Starego i Nowego Miasta w obrębie nawarstwień średniowiecznych różna jest intensywność występowania przedmiotów ze skóry. Być może w przyszłości uda się wyznaczyć rejon, w których zajmowano się obróbką skóry.

Przy ul. Wały Gen. Sikorskiego wykop sondażowy dał podstawy do stwierdzenia, że przebieg murów średniowiecznych Nowego Miasta początkowo był nieco inny niż zachowany do dziś. Przebudowa jego miała jednak miejsce jeszcze w średniowieczu. Ponadto uzyskano dane, pozwalające przypuszczać, że w tym rejonie nie było międzymurza, a fosa występowała tuż za murem miasta.

Odkrycia dokonane przy murach średniowiecznych w obrębie fosy zachodniej oraz na międzymurzu /na wysokości ul. Podmurnej 1-5/, pozwalają na weryfikację poglądów odnośnie rozplanowania podziemnego, a tym samym i na pierwotny zasięg Starego Miasta w kierunku wschodnim, który był nieco mniejszy.

W tym miejscu na terenie międzymurza występowała zabudowa wielkokondygnacyjna. Oprócz fragmentów murów prawie zachowanych częściowo z posadzką, natrafiono tu także na piec do ogrzewania wielu pomieszczeń poprzez cyrkulację ciepłego powietrza w odpowiednich kanałach.

Z racji małej głębokości wykopów trudno mówić o ilości nawarstwień średniowiecznych. Z tych samych powodów nie uzyskano informacji o nawarstwieńiach wcześniejszych. Jak dotychczas brak również starszego inwentarza ruchomego os. wtórnych ziołach.

Nadzór nad pracami ziemnymi będzie kontynuowany w 1984 r.